

- [Vijesti](#)
- [Vjera](#)
- [Obitelj](#)
- [Kultura](#)
- [Academicus](#)
- [Video](#)
- [Kolumne](#)
- [Misna čitanja](#)
- [Velike teme](#)

KATOLICI U BOSNI I HERCEGOVINI: IZAZOVI, PREPREKE I ODNOSI (1)

Situacija nakon Bleiburga, iseljavanje, pedofilija... – to su teme o kojima je za naš portal progovorio kardinal Vinko Puljić

Svaka biskupska služba sa sobom nosi veliku odgovornost, ali malo se njih može usporediti s izazovima i osjetljivošću pozicije koju imaju katolički biskupi u Bosni i Hercegovini. Kao najprominentniji član Crkve u BiH, kardinal Vinko Puljić to je više puta osjetio na svojoj koži, osobito u odnosima s političarima i medijima. Niti ova, za njega jubilejska godina, nije donijela smirenje. Situacija s misom za žrtve Bleiburga i Drugoga svjetskog rata eskalirala je u otvoren prosvjed i optužbe za promociju fašizma i ustaštva, u kojima se gotovo potpuno zaboravilo ono što je kardinal godinama činio za Sarajevo i BiH, uključujući aktivnu borbu za jedinstvo države, ekumenizam i međureligijski dijalog. To je bio jedan od povoda da s njime napravimo razgovor u kojem smo se dotaknuli i drugih tema poput vjerskih sloboda, iseljavanja katolika te pedofilije. Razgovor je zbog trenutne situacije vođen putem e-maila, a radi se o prvom tekstu iz niza "Katolici u Bosni i Hercegovini – izazovi, prepreke i odnosi" koji je ostvaren u suradnji s Agencijom za elektroničke medije.

Razgovarao: Tino Krvavica

Kardinal Vinko Puljić/Foto: Duško Jaramaz/PIXSELL

– Vaša Uzoritosti, ove godine proslavit ćete 75. rođendan. Iza Vas je 50 godina svećeništva, 30 godina biskupske službe te više od 25 godina one kardinalske. No čini se kako su svi ovogodišnji jubileji ostali u sjeni događaja koji je podignuo veliku prašinu u BiH i susjednim državama – mise za žrtve **Bleiburga** i sve žrtve Drugoga svjetskog rata. Imate li sada, nekoliko mjeseci nakon tog događaja, jasniju sliku o razlozima napada na Vas i Crkvu u BiH? Bleiburg je uvijek osjetljiva tema, no je li Vas iznenadila količina i jačina napada te smjer iz kojih su dolazili?

Zaista me je iznenadila količina napada i agresivnost kojom su htjeli blokirati svetu misu. Teško je dokučiti uzroke takve reakcije. Nisam čak voljan ni baviti se time. Mislim da je i dalje ostala nerazjašnjena situacija pobijenih bez suda nakon Drugoga svjetskog rata koja je počela s Bleiburgom. Brojnima nije do istine i zato su htjeli spriječiti da istina ne ispliva na površinu. Slavlje mise za žrtve Drugoga svjetskog rata i poraća ne održava se prvi put. I prošlih godina se obilježavalo na više mjesta, a centralno misno slavlje uvijek je bilo u samom Bleiburgu. Ove godine zbog pandemije koronavirusa sveta se misa nije mogla održati u Bleiburgu i zbog toga sam je slavio u Sarajevu. A mi, biskupi BK BiH, izjavili smo da je naša dužnost moliti za sve žrtve rata i poraća, što je ujedno bio i glavni cilj mise u Sarajevu.

Reakcija koju smo mogli vidjeti i doživjeti vjerojatno je imala više razloga. Ne ulazeći u pojedinosti, mogu reći da je ipak najgore to što su htjeli spriječiti vjersku slobodu.

– Reakcije u Sarajevu i BiH većinom su se poklapale s etničkim, vjerskim i ideološkim obilježjima adresata. **Mitropolit dabrobosanski Hrizostom** najavio je tako prekid suradnje s Vama. S druge strane **Reis-ul-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein ef. Kavazović** poručio je kako se odgovornost ne treba adresirati Crkvi već političkim institucijama u Hrvatskoj, što također ima svoje implikacije (s obzirom na očitu povezanost BiH Hrvata s Hrvatskom). Je li moguće u takvim okolnostima ostvariti međureligijski i međunacionalni dijalog koji se s jedne strane ne svodi na šutnju o vlastitoj povijesti, a s druge na asimilaciju? Jeste li nakon održavanja mise razgovarali sa spomenutim predstavnicima pravoslavnih i muslimanskih zajednica?

Jednom prilikom mi poglavari Crkava i vjerskih zajednica dogovorili smo da nećemo komunicirati preko medija, nego direktno. U ovom slučaju mediji su zloupotrijebili tu reakciju kako bi što više nepovjerenja unijeli među nas. Ja sam svjesno iskoristio priliku da osobno pišem i osobno ukazem na činjenice. Nakon toga smatram da nemamo alternative osim putem dijaloga. I zbog toga ne mislim o tim temama medijski komunicirati, nego osobnim susretima i razgovorima, jer se medijski teško zloupotrijebe razlike kako bi golicali znatiželju. Važna je naša suradnja na razini dijaloga o vjerskim temama, a nacionalno prepuštam političarima. Time ne nijećemo svoju pripadnost vlastitom nacionalnom identitetu.

– Održavanje mise za žrtve Bleiburga uvijek povlači i pitanja (koja nisu bez temelja), zašto službena Crkva slične javne obrede ne vrši (ili ih barem ne vrši češće) i za poginule pripadnike partizanskih snaga te žrtve totalitarnih režima kojima su i ustaše pripadale. Činjenica je da je sveta misa u Sarajevu bila posvećena i „svim žrtvama Drugoga svjetskog rata“, no naglasak je, s obzirom na vrijeme održavanja i naziv, ipak bio na Bleiburgu. Kako to komentirate? Je li pitanje, a ponekad i dociranje Crkvi za koga i kako treba slaviti mise, plod iskrenog propitivanja, radi li se možda o političkim i društvenim pritiscima s određenim povodom ili je posrijedi nešto treće?

Vaše pitanje zadire u područje za koje nisam ja nadležan. Gdje god se organizira molitva za žrtve, tu pokušavam biti prisutan. Međutim razne druge žrtve o kojima se govori u javnosti, poprilčno su razjašnjene, ali žrtve Križnog puta koji je počeo u Bleiburgu uporno se nijekalo, tajilo i zabranjivalo se o tome javno govoriti. Ta grobišta su ostala neistražena, a toliki je broj ožalošćenih koji su se s tugom u srcu sjećali te tragedije. Zato smo možda više pažnje posvetili tim žrtvama koje su zanijekane i tolikim ožalošćenima koji su trpjeli u duši zbog političkog pritiska. Međutim mediji, koji su u službi pojedine politike, često iskorištavaju i manipuliraju žrtvama, što ponovno vrijeđa one koji su poginuli i one koji žaluju za svojim poginulima. Ljudi od znanosti trebali bi biti hrabri pa istraživati činjenice, uzroke i posljedice kako bi se na temelju istine i pravde mogao graditi mir i pomirenje i vratiti povjerenje.

– U jednom ste **intervjuu** nakon održavanja svete mise u Sarajevu izjavili: „Jako me zaboljelo što su u jednom trenutku svi zaboravili koliko sam živio i žrtvovao za ovaj grad i ovu zemlju.“ Smatrate li da je Vaš pogled na odnose i dijalog među različitim stranama bio suviše idealistički? Je li ta situacija promijenila Vaše mišljenje o strategiji, učinkovitosti i dometu međureligijskog dijaloga u BiH? Kako to utječe (ako utječe) na stav biskupa o trećem (hrvatskom) entitetu kojemu su se biskupi do sada protivili?

Dijalog među religijama nema alternative. To je jedini put izgradnje suživota i nisam nimalo promijenio svoj stav zbog tog političkog i medijskog linča. Ja sam sin ove Zemlje i ovu Zemlju volim, u njoj sam cijeli svoj dosadašnji život utrošio i nemam razloga mijenjati taj stav, a ono što pitate o politici, to pitajte političare, jer Crkva je protiv svega što bi moglo nanijeti novu nepravdu.

– U studenom 2019. na predavanju u Dubrovniku iznijeli ste frapantne brojke da je u BiH 2018. živjelo **samo 365 tisuća katolika**. Najgora je situacija u Republici Srpskoj gdje je, prema istim podacima, ostalo samo 5 posto od nekadašnjeg broja katolika. Smatrate li da su iseljavanje te otežanost povratka izbjeglica i protjeranih najveći problem koji zahvaća katolički (a ktome i hrvatski) puk u BiH? Mnogi govore o ekonomskim i političkim razlozima iseljavanja, ali što je s onim društvenim i, svakako, duhovnim?

Brojke su samo jedan pokazatelj života što ga proživljavam. Mi se pitamo kako to da je političarima i svjetskim moćnicima svejedno što nas nestaje i što su ozakonili etničko čišćenje u Republici Srpskoj. To pitanje je i političko i ekonomsko i društveno, ali je u prvom redu egzistencijalno. Ne može se na nepravdi graditi pravedni mir. Naše nastojanje je sljedeće: ako ne možemo vratiti one koji su protjerani, bitno nam je sačuvati one koji su ostali. Zato dižemo glas u ime tog obespravljenog, malog čovjeka. A nije jednostavno boriti se s tom strategijom kojom žele riješiti Bosnu i Hercegovinu.

– Što je s katolicima koji se ne izjašnjavaju Hrvatima? Pogadaju li i njih problemi o kojima ovdje razgovaramo, ili ih pogađa drugačija vrsta briga? Što je s evangelizacijskim naporima i mogu li se oni ostvariti u situaciji etničkih napetosti?

Ne možemo nekome određivati kako će se izjašnjavati, međutim naša temeljna zadaća je pomoći ljudima da rastu u vjeri i da žive od vjere. Crkva nikad neće u svojem poslanju naštetiti nacionalnom identitetu, ona ga čuva, ali ga ne nameće. Međutim na području Bosne i Hercegovine previše se ispreplelo nacionalno i vjersko, pa se često time i manipulira. Ali siguran sam da dok je Katolička Crkva prisutna ostatak će i hrvatski narod na ovim prostorima.

– Je li Crkva u BiH napravila dovoljno za opstanak katolika? Koje konkretne mjere Crkva može poduzeti i poduzima? Prije nekoliko godina, profesorica **Mirjana Kasapović** u svojoj je kritici crkvenog prijedloga administrativne podjele BiH za magazin **Globus** istaknula kako se mali broj hrvatskih i katoličkih iseljenika uopće želi vratiti u svoj zavičaj, čak i kad im je to omogućeno. Slažete li se s njezinom opaskom? Što to točno znači za opstanak katoličanstva na ovim područjima?

Teško je reći je li dovoljno učinila za opstanak katolika, ali sigurno je da se izlagala strašnim političkim i medijskim kritikama boreći se za opstanak ljudi. Nažalost, odlazak ljudi vrlo je uvjetovan stvaranjem nesigurnosti i neizvjesnosti. Kada je postojala klima za povratak, tada su svjesno blokirali povratak. Svi naši pregovori tada, i s lokalnim i s međunarodnim političarima, nisu uspjeli. I oni koji su se vratili imali su velikih poteškoća zaštititi svoju imovinu jer ih lokalna vlast nije štitala. Politička i medijska kampanja nije podržavala povratak, nego je stalno iznosila negativne stvarnosti koje su unosile strah. Danas Crkva organizira brojne stvari, samo ču neke od njih nabrojiti. **Karitativna djelatnost**, pomožući ljudima koji su se vratili da imaju od čega preživjeti te skrb za stare i nemoćne koji su napušteni čak i od vlastite djece, a kamoli od politike. Želeći vratiti povjerenje u odgoj vlastitom identitetu Crkva je otvarala škole koje je nazvala „škole za Europu“. Na tome je jako puno radio, sada umirovljeni, pomoćni biskup mons. Pero Sudar. Također smo u **svaku župu imenovali župnika** koji je bio simbol povratka i obnove srušenoga. Otvorili smo **centar za mlade** gdje nam je jako stalo do formiranja mladih za budućnost ove Zemlje. Da bismo povezali ljude počeli smo izdavati **Katolički tjednik**, koji su komunisti bili zabranili.

To su samo neke od aktivnosti koje smo poduzeli. Istina je da se neki nisu voljni vratiti jer su pronašli poslove i smjestili djecu u škole te se uklopili u novu okolinu. Nije lako to napustiti i doći na zgorište. Valja istaknuti i da se kod pomoći popravka kuća za povratnike pojavilo mnogo kriminala, ali o tome ne bih sada govorio.

– Može li Crkva biti zadovoljna poštivanjem vjerskih sloboda i prava katolika u BiH? Kako biste situaciju usporedili s onom prije **posjeta pape Franje**?

Posjet pape Franje stvorio je jednu vrlo simpatičnu klimu u javnosti. Poruke su bile snažne, ali sve je tako brzo otišlo u zaborav, jer su se politička prepucavanja nastavila i dalje, tako da se dobiva dojam da je nekima drago što taj kontrolirani kaos i dalje ostaje u Bosni i Hercegovini. Kao što nedostaje jednakopravnosti u političkom i gospodarskom smislu, tako se uočava manjak prava i u području vjerskih sloboda.

– Više ste puta iskazali svoju potporu ulasku BiH u Europsku uniju. Mislite li da bi taj proces mogao poboljšati stanje vjerskih sloboda i zaustaviti iseljavanje? Ili će, kao kod nekih zemalja nekadašnjeg Istočnog bloka, nastupiti pojačano iseljavanje stanovništva u razvijene zemlje Zapada?

Dojma sam da je Bosna i Hercegovina raskrižje različitih političkih interesa Istoka i Zapada. To političko nadmudrivanje stvara zamor kod ljudi i zato smatram da bi bila puno stabilnija situacija kada bi Bosna i Hercegovina postala dio europske Obitelji. Možda bi bilo potrebnije da Europa čim prije uđe s potporom gospodarskom razvoju i stvaranju demokratskih načela uvažavajući jednaka prava u našoj različitosti. Usudio bih se čak ustvrditi i to da ako Bosna i Hercegovina ne bude mogla opstati u svojoj različitosti, neće moći opstati ni Europa. Koliko god se u Europi stavlja naglasak na gospodarski razvoj, još je važnije stvaranje struktura gdje će se istinski poštovati ljudska prava, čovjekovo dostojanstvo i jednakopravnost u različitosti.

– Bojite li se, ako i kada uđete u EU, pojačanog sekularizma i nametanja agendi koje se kose s tradicijom i naukom triju vjerskih skupina u BiH? Velik broj iseljenika iz BiH živi u zemljama u kojima su čak i crkvene institucije sekularizirane (ili plešu po rubu crkvenog nauka) te s njima egzistiraju u određenoj interakciji. Isto se, osobito u zemljama germanskog govornog područja, odnosi i na hrvatske svećenike koji su postavljeni kao dušobrižnici katolicima s naših područja. Donose li, možda, oni te „nove vjetrove“ i u BiH? Kako se nositi s tim?

Ti „novi vjetrovi“ nažalost ne dolaze samo preko pojedinih pastoralnih djelatnika, nego još više kroz medijsku djelatnost koju međunarodna zajednica nameće, tako da nailazimo na slučajeve gdje je pojedinim diplomatima važnije proklamiranje gay brakova nego stvaranje radnih mjesta. Ne možemo živjeti od straha, nego bismo trebali osposobiti ljude da žive iz vlastite vjere i svoje uvjerenje ugrađuju u javnost. Tako da je teško reći što će biti kad bude, ali važno je što ćemo danas uraditi.

– Papa Franjo u svibnju prošle godine objavio je motuproprij „[Vos estis lux mundi](#)“ kojima je obvezao sve biskupije u svijetu da do kraja lipnja 2020. godine organiziraju sustav za prijavu seksualnog zlostavljanja koje su počinili klerici i redovnici. Implementacija dokumenta nedavno je [započela u biskupijama u Hrvatskoj](#). Kako po tom pitanju trenutno stoji Vrhbosanska nadbiskupija i ostale biskupije u BiH? Također, prošle godine našli ste se na udaru nakon što ste izjavili da slučajeve pedofilije – kojih je, prema vašem kazivanju, bilo malo u Crkvi u BiH – niste prijavili nadležnim situacijama, kao i da su zakoni na tom području „nedefinirani“. Što ste time htjeli reći s obzirom na to da u BiH postoje zakoni protiv pedofilije? Jeste li, u međuvremenu, dobili povratne informacije od Kongregacije za nauk vjere kojoj ste prijavili spomenute slučajeve?

Mi te stvari obavljamo interno u Crkvi u vezi s Kongregacijom za nauk vjere. Ne idemo u medije jer često nisu dobronamjerni. Kritike su dobre ako su utemeljene na istini, ali ako su smišljene da osramote Crkvu, prema tima smo jako suzdržani. Tu temu smo ozbiljno shvatili i prihvatili te provodimo naputke na način koji ima dobre mogućnosti unutar Crkve, ali s civilnim vlastima nemamo posebne odnose na tom području jer se zakoni donose ne samo na razini države, nego i na razini entiteta i županija, tako da se nalazimo u jednoj „šumi“ zakona.

– Ove godine zabilježene su i promjene u upravljačkim strukturama Crkve. Što očekujete od Vašeg nasljednika na mjestu vrhbosanskog nadbiskupa, [mons. Tome Vukšića](#)? Također, što očekujete od [biskupa Petra Palića](#) koji je imenovan biskupom Mostarsko-duvanjske i upraviteljem Trebinjsko-mrkanske biskupije, pogotovo s obzirom na osjetljive teme poput Medugorja i tzv. „hercegovačkog slučaja“?

Mislim da nemam posebno što očekivati osim toga da mons. Vukšić prihvati svoje poslanje koje je dobio od Svetog Oca, a što je već do sada i pokazao. Vjerujem da će kroz ovo vrijeme još bolje upoznati stanje u Nadbiskupiji, a da će i meni pomoći da privedem svoj mandat uspješno kraju.

A za mons. Palića vjerujem da će svojim mladenačkim duhom i pastoralnim iskustvom umješno pristupiti svim tim poteškoćama te djelovati na dobro Crkve i spasenje duša.

– Već smo spomenuli da obilježavate 50 godina svećeništva i 30 godina biskupske službe. Ovime Vam želimo čestitati na tim obljetnicama, osobito s obzirom na tešku situaciju koja je obilježila velik dio Vaše službe. Kad podvučete crtu, jeste li zadovoljni svojim pastirskim djelovanjem? Koji biste događaj opisali najljepšim, a koji najtežim?

Teško je govoriti o zadovoljstvu, ali mogu govoriti o zahvalnosti, jer sam Bogu zahvalan za sve milosti koje mi je dao da vodim ovu mjesnu Crkvu u tim burnim vremenima. Najveće zadovoljstvo mi je bilo kad sam mogao kao pastir ohrabriti ljude u vjeri i nadi te im pružiti utjehu iz snage vjere. Sigurno mi je najbolnije bilo kad sam osjećao nemoć pred silom zla koja je uništavala, u javnosti laž širila i blatila tolika djela ljubavi koja smo činili.

**Intervju je dio niza "Katolici u Bosni i Hercegovini – izazovi, prepreke i odnosi", a objavljen je u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.*

Objavljeno: 26. srpnja 2020.

- Oznake:
- [#AEM](#)
- [#aktualno](#)
- [#Bleiburg](#)
- [#BosnaiHercegovina](#)
- [#KatolicuBosniHercegovini-izazovi](#)
- [#pedofilija](#)
- [#preprekeiodnosi](#)
- [#seksualnozlostavljanjeuCrkvi](#)
- [#VinkoPuljić](#)
- [#vjerskasloboda](#)

1 komentar | Moderation Tool

Sortiranje po:

Dodajte komentar...

Bojan Govedic

Evo i ja se pridruživ hrvatskoj šutnji...

Svida mi se · Odgovor · 23 tj.

Facebookov dodatak za komentare

MISNA ČITANJE

SV. HILDEGARDA I HRANA KAO LIJEK

- recepti i savjeti o zdravoj prehrani
- korisna i štetna svojstva namirnica
- „kuhinjski otrovi“
- o začinskomu bilju, primjeni i uzgoju
- i još mnogo više na više od 350 stranica

više na verbum.hr

Učlani se u Klub prijatelja portala Bitno.net i podrži naš rad!

KLIKNI I DOZNAJ VIŠE!

Ovaj članak objavljen je u sklopu projekta Vjersko informiranje koji je sufinanciran sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

VIŠE S WEBA

Rakitno se oprostilo od šestero mladića i djevojaka: 'Vjerujemo da sada gledaju Boga licem u lice'

Papa Franjo: 'Ovo me je jako rastužilo...'

Fra Stjepan Brčina: 'Ovo je Petrinjac Krešo koji me pozvao da mu blagoslovim kuću – zadnji put'

VIDEO Slavni glumac snimio poruku ohrabrenja: 'Trijezan sam 45 godina i moj život je nevjerovatan'

Zašto ove godine ne biste pročitali cijelu Bibliju? Evo načina kako to možete učiniti

Kardinal Bozanić obišao područja pogođena potresom: 'U Hrvatskoj, ali i šire na djelu je pokret dobra'

